

Warszawa, 17 marca 2023 r.

Pani

M. L.

W odpowiedzi wniosek z dnia 26 stycznia 2023 r., w którym zwróciła się Pani z pytaniem: czy radca prawny reprezentując członka najbliższej rodziny, np. matkę, małżonka w postępowaniu administracyjnym, sądowno-administracyjnym oraz sądowym może i czy powinien być pełnomocnikiem w ramach wykonywanego zawodu radcy prawnego ze wszystkimi tego konsekwencjami? Czy jednak taką reprezentację powinien prowadzić wyłącznie jako członek najbliższej rodziny? wyjaśnia, co następuje:

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP wskazuje, że charakter reprezentacji mocodawcy w opisanym przypadku co do zasady pozostawiony jest swobodnemu wyborowi mocodawcy i pełnomocnika. Z samego faktu legitymowania się przez pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym czy też sądowno-administracyjnym (poza postępowaniem kasacyjnym) tytułem zawodowym radcy prawnego nie wynika obowiązek reprezentacji członka rodziny w postępowaniu wyłącznie w charakterze pełnomocnika profesjonalnego. Zaakcentować należy, że w istocie w postępowaniu administracyjnym – odmiennie niż w przypadku np. postępowania cywilnego czy karnego - pełnomocnikiem strony w świetle treści art. 33 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2022 roku poz. 2000 tj.) może być każda osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych. Katalog osób mogących pełnić rolę pełnomocnika nie został zawężony do pełnomocników profesjonalnych oraz członków rodziny. Nieco inaczej wygląda sytuacja w postępowaniu sądowno-administracyjnym albowiem zgodnie z art. 35 §1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023 poz.259 t.j.) pełnomocnikiem strony może być adwokat lub radca prawny, a ponadto inny skarżący lub uczestnik postępowania, jak również małżonek, rodzeństwo, wstępni lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia, a także inne osoby, jeżeli przewidują to przepisy szczególne. Natomiast w przypadku wniesienia skargi

kasacyjnej występuje co do zasady - na mocy art. 175 §1 w/w ustawy - przymus adwokacko-radcowski. Zatem w toku postępowania administracyjnego, jak również postępowania sądowno-administracyjnego przed Sądem I instancji osoba legitymująca się tytułem zawodowym radcy prawnego, będąca jednocześnie – jak w opisanym przypadku – zstępnym strony może ją reprezentować zarówno jako „tylko” członek rodziny, jak też alternatywnie jako radca prawny. Dokonanie wyboru charakteru pełnomocnika determinuje jednak dalszy sposób postępowania tego pełnomocnika i wobec tego pełnomocnika przez organy administracji publicznej czy sądy administracyjne. Oczywistym przy tym jest, że standard sposobu reprezentacji, a zarazem oczekiwania i wymogi w stosunku do pełnomocnika – radcy prawnego są zdecydowanie wyższe, aniżeli do pełnomocnika, który np. jako członek rodziny strony nie powołuje się na tytuł zawodowy radcy prawnego.

W ocenie Komisji z aktualnie obowiązujących przepisów prawa powszechnie obowiązującego, jak również regulacji prawnych wiążących radców prawnych jako członków samorządu radcowskiego nie wynika obowiązek każdorazowego występowania w roli pełnomocnika strony jako radca prawny – czy to w postępowaniu administracyjnym, cywilnym, czy karnym – jeśli jednocześnie są spełnione przesłanki pozwalające na reprezentowanie mocodawcy w związku z zaistnieniem innych przesłanek np. stosunku pokrewieństwa. Radca prawny może wszakże udzielać pomocy i reprezentować stronę - członka rodziny - z pobudek moralnych, rodzinnych nie wykonując przy tym zawodu radcy prawnego (mimo, że szczególnymi umiejętnościami i wiedzą dysponuje z racji posiadania tytułu zawodowego radcy prawnego). Należy podkreślić, że jeśli jednak tego wyboru dokona musi w toku danego postępowania pozostawać w tym wyborze konsekwentny. Zmieniennym bowiem jest, że w myśl art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym. Zatem jego zachowanie w toku postępowania, w którym reprezentuje stronę jako pełnomocnik, którego źródłem umocowania jest pełnomocnictwo udzielone np. w związku z występującym stopniem pokrewieństwa, również będzie podlegać ocenie w przyznacie zasad etycznych obowiązujących w samorządzie radcowskim mimo, że reprezentując stronę bezpośrednio nie wykonuje czynności zawodowych. Tytuł radcy prawnego na ten czas nie ulega

„zawieszeniu”, a wręcz zobowiązuje do przestrzegania zasad etycznych, także w przestrzeni prywatnej aktywności radcy prawnego.

Opracowanie:

r.pr. Zbigniew Jacek Minkiewicz

Przewodniczący

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

r.pr. Ryszard Wilmanowicz